

פרשת מקץ – שבת חנוכה – ראש חודש טבת

קדושה משולשת

בחזקה, ועל זה אמר הכתוב וְהָיוּ הַמְּשָׁלֵשׁ אִם האור הנמשך כחוט בא באור משולש, אזי תהיה בטוח שלא בְּמִהְרָה יִנָּתֵק, ובכן בשבת זו כדאי וטוב לאחוז באור הטוב המשולש.

והנה השבת בעצמו הוא נשגב מאוד, וכל שבתות השנה קדושים וגבוהים מאוד, עם כל זה מיוחד השבת הזה של יומין דחנוכה, בזמן שרצו היונים לבטל שלשה מצוות מיוחדות ואחד מהם הוא שמירת שבת, וידוע שבזמן שיש מניעה לקיום איזה מצוה, זה מורה שיש בזמן ההוא אור מיוחד במצוה זו, ולכן מניח הסטרא אחרא כוחות עצומות לבטל את ישראל מזה המצוה.

ואם כן נחזי אנן בענין שהיונים השתלטו על ישראל ורצו לבטלם מכל התורה, ורק בחרו באלו השלשה מצות שהם (א) חודש, (ב) שבת, (ג) מילה. משום ששורש כוחות הטומאה והרע ידעו שבאלו השלשה מצוות מונח קדושה גדולה ונפלאה עד למאוד, יותר מכל שאר המצוות, ויש להתבונן מהו הקדושה הגדולה הלזה.

אכן כבר גילה לנו רבינו הקדוש בעל בני יששכר זלה"ה ושאר ספרי קודש, שעיקר החידוש של ימי חנוכה הוא גילוי אור הגנוז, וזהו האור הנפלא שנברא ביום ראשון, שעל ידה אדם רואה מסוף

בשבת קודש הזה מאיר עלינו קדושה משולשת של שלשה אורות: (א) קדושת השבת פרשת מקץ, (ב) קדושת נר חנוכה, (ג) קדושת ראש חודש, כל אחת לעצמה גדולה מאוד וכדאי לעצמה להשפיע אורות קדושות לנשמת ישראל, וכאשר יש שתי קדושות מתרבה האורה פי כמה, אכן כעת זוכים לקדושה משולשת שעל זה אמר הכתוב (קהלת ד יב) וְהָיוּ הַמְּשָׁלֵשׁ לֹא בְּמִהְרָה יִנָּתֵק.

ואמר הרה"ק רבי פנחס מקאריין זלה"ה, למה נקראו החגים וזמנים לששון בשם יום טוב, כי אמרו חכמינו ז"ל (ברכות ה.) 'אין טוב אלא תורה', אם יש איזה מציאות של 'טוב' בעולם הרי זה רק התורה, וכל מה שנראה שהוא טוב תדע דאם אין לה שייכות אל התורה אינה טוב רק דמיון כוזב, אכן ביום השבת שנקבע היום לקרוא את הפרשה בתורה, אז בפתיחת התורה מתגלה אור הגנוז הנגנז בה, ומתנוצץ האור כי טוב על כל העולם, אכן כאשר באים המועדים לשמחה שמוציאין שני ספרי תורות, מתרבה הטוב ביותר, ולכן הוא יום טוב היינו 'יום' שמתרבה ה'טוב', ומובן שיום הזה הוא יום מבורך בכל השפעות טובות.

ובכן בשבת קודש הלזה שמוציאין שלשה ספרי תורה, הרי יורדים שלשה אורות קדושות, ומתרבה האור כי טוב שלשה פעמים, אזי נתחזק האור כי טוב

העולם ועד סופו, עד שהשי"ת בעצמו כביכול העיד על טוב האור הזה, כמו שאמר הכתוב (בראשית א ד) וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב.

והנה 'טוב' הכוונה על איזה טוב הגנוז ומכוסה מעין הרואה, כמאמר הכתוב (תהלים לא כ) מִהָרַב טוֹבֶיךָ אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירְאֶיךָ, ובספרים הקדושים (זוה"ק בראשית ג.) נקרא ענין ה'טוב', בשם טוֹבִיָּה גִּנְיֹן בְּגִיּוּיָה, וקאי על מדת צדיק יסוד עולם שבזכותו נשפע שפע רב לכל העולם, ויש בזה הטוב שני מושגים: (א) 'צדיק חי עלמין' הוא צדיק המשפיע טובו ושפעו לכל בני העולם, ומחיה אותם בכוח קדושתו, (ב) 'טוֹבִיָּה גִּנְיֹן בגווי' צדיק המסתיר עצמו מבני העולם, וכל טובו וחסדו נעלם ומכוסה מהבריות.

ובסתם ימים נעלם האור כי טוב מבני אדם, ובשבת ויום טוב מתגלה האור כי טוב, כל יום כפי בחינתו, אכן בשבת זה שהננו נמצאים בה, שהוא כעין מקור לכל השבתים, ומאיר אור הגנוז במדה מרובה, ושופע על ראשי עם קודש, וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול.

ונוסף בשבת זו קדושת ראש חודש, שעליה איתא במאור ושמש (סוף פ' משפטים) שכשחל ראש חודש בשבת, אזי יש עליה גדולה לשכינה מאד מאד ונעשה יחוד גדול בעולמות העליונים, יותר כפולה ומכופלת משהיה ראש חודש בחול, ועל ידי כן יכולים כל בשר לנתק את עצמם מהגשמיים לחזור בתשובה שלימה יותר משאר ראשי חדשים, ואזי יבוא כל בשר להשתחוות לפני, לפי שהקדושה יהיה גדולה עד למאד מאד, ויהיה התעוררות התשובה בכל בשר, עי"ש באורך.

ולהבין איכות הקדושה הגדולה של יום הזה, נתחיל בדברות קדשו של רבינו הקדוש בעל באר מים חיים (יומא דהלולא כ"ז כסלו) שכתב בהקדמת ספרו הקדוש 'סידורו של שבת', שסידר את ספרו על פי חכמת האמת מלוּבש במעטה של דברי מוסר השווים לכל נפש, ומבארו על פי הפסוק (משלי כה יא) תַּפְּוּחֵי זָהָב בְּמִשְׁכֵּיזִית פֶּסֶף דָּבָר דָּבָר עַל אֶפְנֵי, במשל לאחד שיש לו כוס יקר מאוד של זהב טהור נאה ונפלא ורוצה להתפאר בו בפני רבים, אך הוא חושש שרוב בני אדם לא יתפעלו כלל כי לא יבינו יקרת הכוס כיון

שאינם מורגלים במראה זהב לגודל יקרו, גם חשש שמתוך משמוש היד יקולקל יופי מראה הזהב, לכן ביקש מצורף כסף לעשות כיסוי נאה על הכוס מכסף טהור שאז יתפעלו כולם מגודל יופיה, אך שוב דאג שהרואין יסברו שזה רק כוס של כסף שמספרו עולה כמה מאות ולא יותר, ולא יבינו כלל ערכו האמיתי שהיא זהב טהור שמחירו עולה להרבה אלפים ורבבות, לכן צוה להצורף לעשות נקבים וחלונות בתוך המכסה של כסף, שאלו החלונות יבהיק ויתראה החוצה מראהו האמיתי של זהב טהור, ועל ידי זה יבינו כולם שהכוס הזה יש בו פנימיות חשוב מאוד.

והנה עיקר קדושת עם ישראל ופנימיות נשמתם טמון ומכוסה בתוך נקודת לבו של אדם בבחינת אהבה מוסתרת, וזה הקדושה הפנימיות נקרא 'יסוד צדיק בשבעה נעלם' שאין רואין זאת בעיני בשר בחיצוניות, אבל הוא הוא קיומו של כל דבר, כמו שמצינו בפרשה זו פרשת מקץ, שיוסף הצדיק הכריז לכל המצריים להיות מוכנים לשבע שני הרעב, ויעץ לכולם לצבור בר באוצרות שלהם כדי שיהיה להם ממה לחיות בשבע שני הרעב, אך למעשה מצינו בפרשה, שכאשר אך התחיל הרעב ותָּרַעַב כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיִּצְעַק הָעָם אֶל פְּרֹעֶה לֵאמֹר פְּרֹעֶה לְכָל מִצְרַיִם לְכוּ אֶל יוֹסֵף אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ.

ומספר לן רש"י ז"ל, שהיתה כאן וויכוח גדול בין פרעה עם המצריים, כי פרעה שלח אותם אל יוסף והוא אמר להם בברירות שאם רוצים לקבל תבואה צריכים למול את עצמן, ובודאי שהמצריים שלא ידעו כוונותיו הקדושות של יוסף הצדיק חזרו אל פרעה בטענה על יוסף שתובע מהם דבר קשה כזו הכרוכה עם מסירת נפש, אז שאל אותם פרעה הלא זמן רב שעמד והכריז שכל אחד יצבור לעצמו אוכל כיון שמתקרבים שני רעב, ולמה לא צברתם בר, אמרו לו 'אספנו הרבה תבואה אבל הכל נפסד ונרקב', וכשראה פרעה כן אמר להם, אם כן כל אשר יאמר לכם תעשו, הרי גזר על התבואה והרקיבה, מה נעשה אם יגזור עלינו ונמות. ויש להבין, מה איכפת ליה ליוסף הצדיק שהגויים הטמאים מארץ מצרים ימולו עצמן, הלא אין זה לשם גירות ומה תועלת יש בזה.

וגילה מרן האר"י ז"ל, שכל זה היה כדי למתק את הקליפה הקשה של ארץ מצרים, על ידי הסרת גוף הערה הקשה מהם, בכדי לטהרה שיוכלו בני ישראל להמצא שמה עד שיגיעו להדרגא להיות 'עם הנבחר', ולכן כדי שיהיה קיום לפנימיות הקדושה של בני ישראל הוצרך לצוות גם את המצריים למול שבזה יסולק הקליפה הקשה.

והנה במדרש רבה (ר"פ משפטים) מסופר על עקילם הגר שאמר דודו 'אדריינוס המלך' רוצה אני להתגייר ולהעשות ישראל, אמר לו 'לאומה זו אתה מבקש להתערב, מה ראית בהם שאתה רוצה להתגייר', אמר לו, הקטן שבהם יודע היאך ברא הקב"ה את העולם, מה נברא ביום ראשון ומה נברא ביום שני, כמה יש משנברא העולם ועל מה העולם עומד, ותורתן אמת. אמר לו אדריינוס המלך לך למוד תורתן ואל תמול, אמר לו עקילס, אפילו חכם שבמלכותך וזקן בן מאה שנה אינו יכול ללמוד תורתן אם אינו מל, שכן כתוב (תהלים קמז יט-כ) **מִיָּד דְּבָרָו לִיעֲקֹב חָקָיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, לֹא עָשָׂה בֶן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים כֹּל יְדָעוּם.**

ולכאורה יש להבין תירוצו של עקילס הגר, הלא מצינו גויים עם מוחות חריפים שיודעים את התורה, ובפרט כהיום שהכל מתורגם על לשונות זרות וניקל לכל אחד ללמוד, ומה הוא התירוץ שהשיב אל אדריינוס המלך, כי מלשון המדרש נראה שאכן קיבל את תירוצו.

אך מבואר בזוהר הקדוש שיש להתורה הקדושה **חיצוניות ופנימיות**, 'חיצוניות' הם ההלכות הפשוטות 'עברי מיט טייטש' שזה יכול גם הגוי להבין, אך 'פנימיות' הוא עומק הקדושה והשגות גבוהות שיש בהתורה עם מדת אהבה ויראה הנשפע לאדם הלומד, וזה אי אפשר להשיג רק למי שהוא נימול ומתנהג בקדושה, וזה היה תשובתו של עקילס הגר.

וזה היתה כל תכליתם של היונים להשכיחם תורתך, כמו שכתוב בבני יששכר שתיבת להשכיחם היא אותיות להחשיכם מלשון חושך, שהעתיקו את התורה לשפת יונית כדי שיראו רק את חיצוניות התורה ולא את פנימיותה, וזה מקרי

'חושך', כי כשעומדים אצל חלון הבית 'ביום' רואין את כל הרחוב וכל הנעשה שמה וזה 'אור', אבל כשעומדים אצל החלון 'בלילה' אין רואין רק את החלון, ולכן נקרא חושך (מבואר בארוכה בשפתי חן לחנוכה הקדמה ב 'אור הגנוז', אות ה ובלוית חן אות ד).

ולמשל, תיבת **בראשית** בחיצוניותה יש לה כוונה אחת והיא 'פון אנפאנג', אכן בפנימיותה יש **תש"ב צירופים** שבה מרומזים כל מצוות התורה, ובספר אגרא דכלה בתחלתו מביא ק"ץ אופנים מזה, והתנא הקדוש רבי שמעון בן יוחאי חיבר ספר שלם עם שבעים תיקונים על פסוק בראשית, זהו תורה פנימיות שאי אפשר להשיג רק בכח קדושה וטהרה, מספרים על הגר"א **מווילנא** זלה"ה שבזקנותו למד 'חומש' מתוך ספר תורה, ועל כל פסוק אמר על פה כל דרשות חכמינו ז"ל שיש על פסוק זה.

וזה הכח הפנימי מקיים את כל הבריאה, וזה נותן כח גם להתבואה להתקיים, כמו שמצינו בהושענא רבה, שבהקפה השישית הרומז על מדת 'סוד' מבקשים על התבואה שתתקיים ולא תרקב, כמו שאומרים הושענא **אֲדָמָה מְאָרָר, כָּרֶם מְתוּלָעַת, נֶפֶשׁ מְבַהֶלֶת, פְּרוֹת מְשֻׁדָּפוֹן, רוֹב מְרִוּוֹן,** וכן כולם, כי כל הקפה שישית רומז על זה, להורות שפנימיות הקדושה מקיים את הבריאה ונותן טעם טוב בפירות.

וכדאי להסמיק קדושתו הנפלאה של הרה"ק בעל **תפארת שלמה מראדאמסק** זלה"ה, שעוד בצעירותו הפליא אותו הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זלה"ה שמקבל ששה זהובים בכל שבוע, ויש לו ששה בנים, וכל פעולתיו הם ששה, ומחלק הרבה צדקה, ומשתדל שיהיה שם תמיד מקוה חמה, שכל זה מורה על היותו מרכבה לקדושת יסוד צדיק, כמו שרואין שכל ספרו מתחילתה ועד סופה מדבר בענין קדושת היחוד (עייין כל המעשה בריש ספר נפלאות התפארת שלמה), ומסופר שכהיום מצאו כמה מכתבי יד קדשו והם בהירים כאילו נכתבו היום, ועוד יותר נתפלאו שיש 'כתב הכתרה' מעיר ראדאמסק, שכל הכתב כבר נתטשטש מזוקן אך חתימת התפארת שלמה הוא ברה וחזקה כאילו נכתב עכשיו.

ועוד מסופר שהתפארת שלמה היה פעם אצל רבו הרה"ק רבי ישעי' **מפשעדבורש** זלה"ה, בזמן

(ב) **שבת**, היא פנימיות קדושת ישראל, כמו שאמר הרה"ק הרבי ר' מענדל'ע מרימינוב זלה"ה שימי החול הם כמו החומר, הגוף, החושך, נגד אומות העולם חיצוניות הבריאה, ויום השבת הוא הצורה, הנשמה, האור, נגד בני ישראל פנימיות הבריאה (מובא בבני יששכר לשבת).

(ג) **ראש חודש**, הוא בחינת ספירת כתר של כל החודש, כמו שכתב האר"י ז"ל שיום ראש חודש נותן חיות פנימי לכל החודש, נמצא שהוא כמו השבת לששת ימי המעשה, וכל זה רצו היונים לבטל כדי להגיע לתכליתם הרע לעקור כל ענין של פנימיות מבני ישראל.

וכאשר עזר השי"ת שבאו הכהנים הקדושים ונצחו אותם, הדליקו נרות דייקא **בחצרות קדשך**, להורות היפך פעולתם, הם רצו להורות שיש רק חיצוניות וחושך, לכן הביאו הכהנים את המנורה אל החצר להאיר שם נר פנימי, ויראו כולם שנר קטן של אור הפנימי מבטל כל החושך וכל החיצוניות כאילו לא היה, ולכן איתא בספרים שנר חנוכה הוא הכנה לאורו של מלך המשיח, כי אז יהיה יום שכולו שבת, כולו פנימי בלי שום חיצוניות, כמו שכתב רש"י ז"ל בשבוע העבר (פ' וישב) 'הפחמי תמה אנה יכנס כל הפשתן הזה', הוא רואה בנינים גדולים של חיצוניות, ומתמה האין יכולין לבטל את כל הרע הזה, השיב לו החכם 'למה אתה מתיירא מחיצוניות' הלא בהתגלות ניצוץ אחד של אור 'א קליין ליכטעלע' בטלין כל כוחות הרע, כמו מי שהולך בחדר חשוך מאוד, שבכל רגע הוא נתקל בחפץ אחר ומתמה עצמו האין אפשר לעבור זה החדר בשלום, אך כאשר מביאים לשם רק נר קטן ורואה היכן ללכת אזי עובר תיכף את כל החדר בשלום.

וזה הוא מצות נר חנוכה שבהאיר אורה, מתגלה פנימיות הקדושה, אור כי טוב, טוב הגנוז, ואז בטלין כל חומות הגבוהות של סטרא אחרא, ונתגלה אורו של מלך המשיח, להאיר מתוך החשיכה, ויהי רצון שבאלו הנרות כבר נזכה בשנה זו לגילוי אורו של מלך המשיח בשלימות, במהרה בימינו אמן.

שהיה חולה רתוק למיטתו, ובשבת בעת שלש סעודות היה שם רק מנין מצומצם ובכל הזמן ניגן אחד מהרבנים דשם, והצדיק שכב כמעט בלי אונים, ואחר הבדלה כיבד את התפארת שלמה לנגן 'המבדיל' ובקולו הערב החיה את הצדיק באופן נפלא, עד שנתן לו מטבע של זהב שקיבל מאליהו הנביא לאות הוקרה, ואמר אז על התפארת שלמה שקדושתו גורמת שהניגונים שלו יכניסו חיות של שמחה ואור מיוחד בכל השומעים.

על כל פנים, זה ברור שאצל בני ישראל העיקר הוא הפנימיות, וכמו שהיה אצל שמואל הנביא כאשר ראה את אליאב אחיו הגדול של דוד המלך שהיה בעל צורה וגבה הקומה רצה למשחו למלך, אז אמר לו השי"ת (שמואל א טז ז) **אַל תִּבְטֹא אֶל מֵרְאֵהוּ וְאַל גְּבַהַּ קוֹמָתוֹ, כִּי הָאֲדָם יִרְאֶה לְעֵינָיו וְאֲנִי יִרְאֶה לְלֵבָב, כִּי אֲצַל ה'** הפנימיות היא העיקר.

וזה הוא ההוראה של יום טוב חנוכה, שמצותה להוציא את המנורה אל פתח רשות הרבים הם הקליפות, שמנשבים שמה רוחות רעות של הסטרא אחרא, ודייקא שמה להדליק את נר הקטן, שהוא בחינת **תְּפִלָּתִי זָהָב בְּמִשְׁכְּבִי** וְכֵן הָיָה, וזה הנקודה הקטנה של פנימיות קדושה תאיר את חשכת הלילה, ובזה תהיה חינוך להגאולה העתידה.

ומה שבדורות האחרונים לא קיימו את המנהג הזה להדליק בחוץ, כבר אמר הרה"ק המגיד **מקאזנין זלה"ה**, שיש הרבה חיצוניות (הוא חלק של הסטרא אחרא) בהפנימיות שלנו, וצריכין מקודם להאיר את האור בפנימיות שלנו לגרש משם את החיצוניות, ואחר כך נוכל להדליק בחוץ לגרש משם את החיצוניות.

ולכן היונים הרשעים שכל תכלית זממם הרע היתה לעשות מחיצוניות עיקר ולבטל את הפנימיות, כידוע שכל תרבות יון הוא לענג ולבנות את חיצוניות הגוף להראות שאין בה פנימיות, הם אשר הבינו בחכמתם להרע שבכדי להגיע לתכליתם צריכין לבטל אלו השלשה מצוות, כדלהלן.

(א) **מילה**, היא הכח שעל ידה מגיע האדם אל פנימיות הקדושה כמבואר לעיל.

א פרייליכן שבת